

Petrus mo surat

1 Suratna an, Alap mo hlil irin wenya kip– Kristus hup de jal hap mensa Yahudi mo lang nakon nolëalsa sonekke. Em in zen angkam zi mo lang san ein lowehen da'an– Pontus sun, Galatia san, Kapadokia san, Asia san, hen Bitinia san. Hwëna nëno mae mo eiwa de langna, zen diki ngatan zi mo lang. Yesus Kristus mo dam tasin zini, Petrus onakon:

² Dawem! Bian Alap orep mes ngein sin dep dena tame gulku, zep emsa hlil inki. Hëndep zep zëre mo Enhona ebe mae hap hlë ta sonezimki– dekam de emsa lalak tasibin hipye. Em in zebe Alap mo dwam gwibin sin ang ta gwenan, sap emsa mes Yesus mo kalkam ngan tasibirki.

Diki Bian sa kwasang-kwasang zemka sërkam ebe mae hap gol gwizimdi. Hen nen zëre mo taha terenak esa lowehe gwer.

**Mae hap de ol: Nen waba hap home
Alap hon ëyaing gwe kinï gwe'an.**

³ Nen diki dawemsa nen Bian Yesus mo Bian Alap hap gol gweblan, sap Zen mes zëre mo kwasang-kwasangna mam tangankam nëbe mae hap goltreizimki. Hëndep zep nëbe mae hap lowe hensa dikim li yul sonen hap dena golzimki– dekam de etan de jaha gweblan mo kim ëliwehe gwen hap denaye. Nen in zebe Alap hon tingare enho naban ëyaing gwe kinï gwe'an– anakare enlala nabanye, “Zen sa nësa tin nikon ngaya tabiri, sap Zen ki Yesussu ngaya taka.”^a ⁴ Hen anakare enlala nabane ëyaing gwe kinï gwe'an, “Alap insa dawemna zëre mo hlil irin wasna nëbe mae hap hamal gulzimki, nen esa desa ulin.” Sap ngatan zi mo langnak de dawemna in, zen bëjen tap gwen, bëjen batren, hen bëjen jek-jak gwen. ⁵ Em mese kirekam ëtaiblik, in zep Alap zëre mo sosonkam emsa tatete ta gwibirida– em dikim Kristussu de taibliblan nakon altil srëm gwe-gwen hapye. Aumwa hap de yakla yalak, Zen dekam tangan sa emsa ngaya tabiri, hen hëndep de dawemna insa golzimdi.^b

^a1:3 Yoh 3:3-5, Tit 3:4, 1Ptr 1:23 ^b1:5 Yoh 10:28

6 Nen in zebe sërkam de isrip-sri naban lowehe gwenan. Hwëna eiwa, kirekam-kirekam karekna kime oltowe gwenan, dekam zep enlala dowe hananna nëbon mae onak hata gwenda. Hwëna nëno mae mo isrip-srina in dekam mae hom tap gwe-gwenan. 7 Karekna in mae hap nëbon mae jowe gwenan: Nëno mae mo ei nika dikim nëp lalak gulzimdin hip. Emasna, zen sap okamana awe en dep dena, hwëna desa ki syauknuk de tru tankam lalak da gwibirin. Alap hen kirekam syauknuk de ang gun makan nëno mae mo eini lalak gul gwizimnira–anakan dikim nësa golëtrën hap, “An eiwa tangankam Asa daïbli'bla'an.” Hëndep aumwa hap denak, kim de Bian Yesus Zënaka tîngare zi hip zertreizim'inka, Zen dekam sa hen hëndep de lwa gwen hap de hamal gulzimdinni insa nëbe mae hap golzimdi. Bose dawemna Zen dekam sa hen tîngare ngatan zi mo langnak de wenyik mo nwenak nëbe mae hap golzimdi.^c 8-9 Em sap home Yesussu nwekam hla lak, hwëna em ensae ola gwebla'an. Hen em sap home angkam hla la'an, hwëna em mes tangane laïbli'blak. Hen Zëbon onakon zebe anakan dam ulsuk gwenan, “Nen eiwa esa ëngaya gwer.” Zen in zebe Alap onakore sërkam de isrip-sri naban lowehe gwenan, hëndep zebe nënaka anakan lenggwanbirida gwenan, “Kareksa de goltowe gwen nakon ba habe nama isrip-sri naban lowehe gwenan?”

10 Alap mo ol ayang gul gwen zini men desa orep tame gun srëmkam ayang nulzimnira gwek, nen in desae hwëna angkam oltowe gwe'an! Zen mensa tame gun srëmkam hamal hap anakan ëgu-guk gwek, “Alap sa lamkam zëre mo kwasang-kwasang nakon nësa ngaya tabiri,” zen man sap tangan dam gulsun hup dei gwibik. 11 Kristus mo Enhona mensa Zën de hatazan hap de ola hamal hap ing gul sone gwizimki, zen sap man desa anakan de dam gulsun hup dei gwibik, “Nësa de ngaya tabin hip de Zini in bawalkam sa hata zala? Zen de teipsinkim irik gïn srëmnak, Zen ba hap sa mamkam karekna goltowe gwera?” 12 Alap dekam zep zëbe mae hap aha'en-aha'enkam ola anakan ing gul sone gwizimki, “Hamal hap de ola in, zen ebe mae hap hom. Zen ngein sin de zi hip dena.” Hwëna zen mensa tol tame gun srëmkam ayang nul gwek, hwëna angkam zen mes ki nëbon mae jower. Zen in zep zini

^c 1:7 1Ptr 5:8-10, Yak 1:2-4, Ams 17:3, Heb 12:3-11

Alap mo Enho mo sosonkam ebon mae onak ëngaya gwen hap de ol dawemna nolhatazak. Zep Alap mes nësa ol dawemna inkam nër hom hleng sosubiridaka, hwëna Alap mo dam taha nakore zini, zen nama hom kítak tame nul gwe'an hen nama dei gwibi'in.^d

Lalakkam de lowehe gwen hap de ol:

¹³ Zep Alap insa kirekam nësa ngaya tabi'ira, zen in zep salok-salokkam nen lowehe gwen, hen nënaka nen golëinik gwe-gwen. Dawem enkam nen Yesus onak anakare enlala naban ëyaing gwe kinī gwen, “Zen kim de etan Zënaka nëbe mae hap zertreizim'inka, zen dekam tangan sa zëre mo kwasang-kwasangna nëbe mae hap golzimdi.” ¹⁴ Nen an Bian mo walas, zep nen blikip gwesik gweblan. Nère mae mo ëpba hole-hle san bap nen ang ta gwen – men kirekame tame gun srëmnak lowehe gwekye. ¹⁵ Sap Alap men Zen nësa kwang guludaka, Zen lalak enna. Zep nen ki hen nère mae mo enhona lalak ta gwibin. ¹⁶ Sap Alap man nësa gubiridaka,

“Èe an lalak enna, zen in zep emki hen are mo kim enho lalak enkam lowehe gwen.”^e

¹⁷ Nen Alapsa “Bian”kame en sone gweblanan, hwëna ansa emki enlala gwe-gwibin: Bian man kítak nësa nwekam golëake gwenda. Men nara karek gwenna, desa sa karek tabiri. Zep nen de nama okamanak awe lowehe gwennak, dekam nen ki Biansa de airi gweblan naban lalak enkam lowehe gwen, sap nen okamanak awe kolengkame lowehe gwe'an. ¹⁸ Sap nen mese tame uk: Nen menkam waba habe auyan-aza mo ëpba lowehen karek san ang ta gwek. Hwëna Alap ki zep tin zi mo ora nakon nësa alal gulhal zaka. Zen dekon okamanak de perak, ahaksa emas mae nakore te-alakam hom nësa lup gulhal zaka. ¹⁹ Hwëna Zen zëre mo Domba Tane mo kalkam nësa alal gulhal zaka. Zëno kala in, tìngare okamanak awe de emas-perak mae naban apdenak hom. Zen sërkam de dawem tanganna. Hen nësa de ngaya tabin hip de Zini in lalak enna. Zëbon onak karek maena hom tangan. ²⁰ Alap sap orep mes nësa dikim ngaya tabin hip Domba Tanena insa dam tasiki–

^d1:12 Ef 3:10 ^e1:16 Im 11:44-45

okamana ansa de yang gulsun srëmnak. Hwëna nër hom tangan nöp zertreizimki. Zep okamana an mo aumwa hap de yaklana an zen lwa zahe'an, nen lalak enkam nen lowehe gwen.

²¹ Sap Alap insa Yesussu tïn nïkon ngaya taka hen teipsinkim kim drë neka, nen dekon zebe Alapsa anakan laüblübla'an, "Zen eiwa sa nësa de ngaya tabin hip lwahal zala."

²² Zep nen mese nère mae mo timni lalak enkam dikim lowehe gwen hap sosok labik– in kime Alap onakore ol dawem san ang takke. Nen in zebe nënaka dawemkam kwasang eibirida gwenan. In zebë emsa gubirida'an, "Nen tïngare enho naban nënaka kwasang gwibirida gwen." ²³ Sap in zen nëno mae mo enhonak sip gwëk, zen zi mo olsa hom. Zen Alap zère mo ol. Nen in zebe etan de jaha gweblan makan ëliwehek. Zëno ola in bëjen hom gwen hen bëjen timbwas gwen. Zen hëndep denaban sa lwa gwer. ²⁴ Sap Alap mo olak man lwak,

"Zini so mo kim nabakam juwe gwenan–
men kiye hen te eisni.

Zen namen de eis gwenna,

hwëna holo gwen srëmnak sa bulk gweher.

Zini nen hen kirekam: Namen de ëteipsinnï,

hwëna holo gwen srëmnak de altïrïn.

²⁵ Diki Alap mo ol, zen hëndep denaban sa lwa gwer."^f
Ola in ebon mae onak mes nolhatak.

2 Zen in zep, anakan de lowe hensä emki baes tan:
zi bose omka de u sal-sal gweblan,
lwa tasïn,
lamang tan,
hen dawemsa gul irinnik de husus gweblan,
hen Alapsa de ëk enkam betek gweblan naye.

²⁻³ Nen wal baüzil mo kim nen lowehe gwen. Wal baüzili zen dawemkam an zik mo momna hole nei gwizimnin. Nen hen kirekam nen eiwakam de tawa tabinsi, lalak en naka, hole gwe-gwibin. Sap men kirekam Alap mo olak zëbe hap dena lwak, nen mese angkam Biansa anakan tame lak,

"Bian Zen dawem tanganna–
san de tembane dërekna kiye."^g

^f1:25 Yes 40:6-8 ^g2:2-3 Mzm 34:9

Zep Alap mo Enho nakore eiwa de ol san de ang ta tine gwenkam, dekam sa nëno mae mo eini dawemkam tatete gwe zaher, hēndep zep esa ēngaya gwer.

**Mae hap de ol: Alap owas tangan hap nësa
zēre mo hlīl irin zi hip li ta sonebirki.**

4 Zep Bian Yesussu emki yaīng gwebla kinī gwen, sap ēngaya gwen hap de ausuna, zen Zēbon en lwa'an. Zep Zen san de Alap mo golak de gol bol te yawala kiye. Auhu-kamanak de zini sap man gol tenya insa baes neibik, hwēna Alap mo nwenak man tangan sam gwesīk, zep bolak īk gīlkī.^h 5 Zep nen an hen san de gol gom tenya kiye. Nēno mae mo timni, diki zen jowen–san de Alap mo Enho hap de gol. Zen dekam esa ēnwe-mase gwer–san de Alap mo golak de syal tan zini kiye. Sap nen ema nēre mae mo timni sosok ul gwebla'an, zen zep Alap mo nwenak nwe-mase gwe-gwe'an–san de otweran ninsi de zēbe hap de kalsnak lone seblanna kiye. Sap nen Yesus Kristussu de yaīng gwebla kinī gwenkame kirekam syal ta gwe'an, Zen dekam tangan zep nësa sam gwesibirida gwe'ara.ⁱ 6 Sap Alap mo olak man lwak,

“Ēe mesē tenya are mo nwenak de dakastīn tangan naka dam gulsuk–

Desa de Yerusalemk bolak īk gīn hīpye.

Men zen gol tenya insa daīblībī'ik, zen molya

lamkam anakan ēsaher gwek,

‘Ēe waba habē laīblībīk.’”^j

7 Em in zen gol tenya insa laīblībīk, zep eno mae mo nwenak man tangan sam gwesīk. Hwēna taīblībin srēm wenya, zēbe mae hap Alap mo ola sa anakan lwa gwizim,

“Tenya mensa gol tauk gwen wenya baes neibik,

hwēna Bian Alap zep desa bolak īk gīlkī.”^k

^h2:4 Petrus mo ola mensa “gol bol te”kam li nul sonek, zen “kaso moko”kam ale gulku, sap zēwe de zini kasokam gola syal nē gweblak. Orya ol zini hwēna tekam gola syal nē gweblanan, zep “gol bol te yawal”kam li nul sonek. (Mzm 118:22, Mrk 12:10-11, Kis 4:11, 1Ptr 2:7)

ⁱ2:5 Ef 2:20-22, Rom 12:1-2

^j2:6 Petrus ayatnak awe Yerusalem mo aha bosekam “Sion”kam ale gulku. (Yes 28:16, Rom 9:30-33)

^k2:7 Mzm 118:22-23

8 “Zini beya nik sa tenya iwe de tana bol tang ta gwe zankam altil gwer.”^l

Zen mae hap sa altil gwer: Sap zen man Alap mo ola hwa nulsuk gwenan– men kirekam Alap orep hamal hap kalang gwibiridakake.

9 Hwëna Alap mes nësa hlil inki. Zep nen an men kiye– Teipsin Zini Alap mo golak de syal ta gwen zini, hen Alap zëre en hap de zi. Nen an zëre mo bi gwibin zi ausu. Zep angkam nen mae en habe lowehe gwe'an: Dekam de anakan zëre mo boresa mam gul gweblan hap, “Alap mes owas tangan hap nësa kwasang gwibiridaka, zep kawesin nikon zëre mo sërkam de ngatannak dep nësa kwang guludaka.”¹⁰ Zep nëbe mae hap mes ki jowezimk– Alap mo olak men kirekam nëbe mae hap dena lwakke,

“Menkam em Alap mo hlil irin zi ausunak home bitì gwëk,
hwëna angkam mese bitì gwer.
Menkam emsa hom kwasang gwibiridaka,
hwëna angkam em in Alap mo kwasang gwibiridan wenyä zen tangan.”^m

**Mae hap de ol: Em Alap hon de babu
gwen zi mo kim lowehe gwëk.**

11 Ano dang tininak de wenyä, nen kolengkame okamanak awe lowe he'an, hwëna nëno mae mo eiwa de langna, zen diki ngatan zi mo lang. Zep nëno mae mo auhu-kama hole-hlena nen ki gwei gubir kinì gwen. Sap tim nikore hole-hlena in man nëno mae mo enho mo dwam gwibin niban ilman në gwenan.ⁿ

12 Nen an dwan Alapsa de tame tan srëm zi mo ngirinnik em-am lowehe gwenan. Zen sap sa nësa anakan lamang da gwibir, “Zen in kareksa nol gwenan.” Hwëna nen dekam zëno mae mo nwenak dawem enkam nen lowehe gwen. Alap kim de zëbe mae hap dekam de tame gun hup de enlalana zerzim'inka, zen dekam sa sahera ban Alap mo bosena anakan teip nulsublul, “Alap Zen eiwa ki emsa golëlowehe gwenda.”^o

^l2:8 Yes 8:14-15 ^m2:10 Hos 2:23, 1:6-10

ⁿ2:11 Gal 5:16-17 ^o2:12 Mat 5:16

¹³ Zen in zep, Bian Yesus mo bose de aha zi mo nwenak karek gwen srēm hap, emki okamana awe de pemerinta mo teipsin-teipsin wenyaka blikip gwesibirida gwen. Nonol tangan, teipsin tangan zini, ¹⁴ hen zēno irgwa taha nakore wenyaka–men zen zēno bosekam irik nil gwenanke. Sap teipsin tangan zini, zen mae hap irgwa taha nakore zemka dam dasik gwibirin: Karek gol gwen zi hip dikim kareksa gol gwizimdin hip, hen dawem gol gwen zi hip dikim dawemsa gol gwizimdin hip.

¹⁵ Zep Alap man nēsa dawem ensa de syal gwe-gwibin hip dwam gwibirida'ara– ekakim enlala joblo-top zi mo ēksa mat lasik gwibir-zimk, men zen nēsa donsubirida gwenanke. ¹⁶ Sap nen menkam dowal mo kīgī hone hen ēbabu gwe-gwek, hwēna angkam Kristus mes nēsa hīl tī sonebirki. Hwēna anakan bahem ēenlala gwe-gwen, “Ēe an hīl tī sonen nikē gwē'an. Ēe sap asa aningkim karekna gol gwer.” Diki angkam Alap en hon nen ēbabu gwe-gwen. ¹⁷ In zep,

tūngare zisi blikip eisibirida gwek.
Kristen bose omka kwasang eibirida gwek.
Alapsa aīrī gweblak.
Hen pemerinta mo teipsin tangan zini
blikip eisik gweblak.

¹⁸ Men zen zi mo tana iltikinnik ēbabu gwe-gwe'an, emki ere mae mo zi bina insa dawem enkam blikip gwesibirida gwen, hen zēno mae mo dwam gwibin sin emki ang ta gwen. Zep zi bina in de emsa sae-saekam zergwē gwenna, ahaksa jal-jalkam, em hwēna dawem enkam em zergwē gwen. ¹⁹ Karek gwen srēmna de mam zini in emsa karek tanna, dekam ere mo enlalasa em anakan sē ta sone gwen, “Ēe namaē Alap mo taha terenak gwē gwe'an.” Hen dekam nama em enlala tatete naban zēwe syal gwe-gwen. Kirekam de gwē gwenkam, Alap sa emsa sam gwesik gweblala. ²⁰ Hwēna em de karek gwennak de emsa lek-lek tanna, dekam bahem anakan tim gun, “Ēe de enlala sē ta sonenkam gwēnkam, dekam Alap sa asa sam gwesibliḷa.” Em dwan mes-am karek gwera! Alap molya kirenak emsa sam gwesiblika. Diki em de karek gwen srēmna de emsa karek tankam maka emsa sam gwesibli'ara.

²¹ Alap Zen eiwa kirekam de kareksa de goltowe gwen hap nēsa kwang guludaka, sap Kristus Zēna hen mes kareksa nēbe mae hap goltoweka. Zen dekam Zēnaka ērak makan nēbe mae

hap drë nezimki– nen dikim tana wei san zertron hap, ²² Alap mo olak men kirekam zëbe hap dena lwakke,

“Zen hom karek gweka

hen zëno ëk nakon hom mae boton ola wet sok.”^p

²³ Desa kim lamang da'ak,

Zen hwëna hom lamang tabirki.

Hen kim karek da'ak, Zen hom dekam gubiridaka,

“Ëe asa hen emsa karek tabir.”

Zen hwëna Alap ensa anakare enlala naban yaing

gwebla kinika, “Diki Zen sa abe hap dena

dam-dam enkam klis gulu.”

²⁴ Zen zëre mo timnik nëno mae mo karek-kareksa wei

yulku– te-lidak sonnak kim makan da inkye,

nen dikim auhu-kama enlala karek nakon ëhil gwe

hanan hap,

dekam de hwëna dam-dam enkam lowehe gwen hap.

Nen mese zëno wei-wei nakon ëdawem gwek.

²⁵ Nen menkam bi srëm domba zaho mo kime ora srëm

san ëgwa ha'ak,

hwëna angkam nen mese nësa de zaho ta gwibin

bi san dep lwanda halzal.

Angkam Zen nëno mae mo angna nëp kara ta

gwibir-zim'ira.

We-zi dare de kirekam zënaka igwë gwen hap de ol:

3 We walya zi wal omka emki blikip gwesibirida gwen– men kirekam hen babu gwen zini zëre mae mo zi bina blikip neisibirida gwenanke. Sap zi uk de Alap mo ol san ang gwe srëm gwenna, eno gwën dawemsa de kara gul gwen enkam zen maka hale'ara. Em sap esa titi ta srëm gwe-gwera. ² Sap zen de anakan emsa kara gul gwe'anka, “Zëno gwëna lalak enna, hen Alapsa man blikip gwe'sik gweblanan,” zen dekam maka hale'ara. ³ Zep we walya, ere mae mo tim enna bahem weir gulsuk gwen–

nol alasa de sam gulsunkum,

emas maekam de enaka weir gulsunkum,

hen pakean dawem maesa de alala ta gwenkamye.

P 2:22 Awe Petrus Yes 53:9sa mas gulku. Hen ayat 23-25nak, Yesaya mo pasal 53sa de enlala gwibin niban ale gulku.

⁴ Diki enhosa em hen wër tasik gwen– enlala sae-saekam hen enlala betekkam de gwë gwenkam. Sap Alap mo nwenak, zen zen– hëndep de nwe-awes naye. ⁵ Sap orep de we walya, Alapsa de yaing gwebla kinin wenya, zen kirekam enho zemka wër dasik gwek. Zen zep zi wal zemka dawemkam blikip neisibirida gwek. ⁶ Orep Sara Bak zen kirekam gwë gwek. Zen zi zem Abraham Bak mo ol san ang gwe-gwek, hen desa “ano teipsin”kim gu gweblak. Em de zëno kim lowehe gwenkam, airin srëmkam de dawem ensa syal gwe-gwibinkim, em hen dekam esa ënwe-mase gwe-gwer– san de Sara mo wenam. ^q

⁷ Zini em hen kirekam we wal omka enlala blala ban olëlowehe gwek. We omka dawemkam em mas gwe-gwibin, sap zëno timni sosen tangan naka hom. Hen emki blikip gwesibirida gwen, sap zen hen sa Kristus mo kwasang-kwasang nakon ëngaya gwer. Zep zen hen Alap mo hanan tabinni– in ki hen em. Karekkam de golëgwë gwenkam, ki hwëna Alap molya eno mae mo ol gu sonenna dokwak gul gweka. ^r

**Kareksa de goltowe gwennak de kire enlala
naban tatem ëzauk gwen hap de ol:**

⁸ Aumwa hap ëe ama emsa gubirida'an: Aha-ere enlalakam em lowehe gwen. Ebon mae onakon de ahanik enlala nik dowe hananna, emki hen zëno enlala dowe hanansa eisbin. Kristen bose omka em kwasang gwibirida gwen– ere mo iye tangansa de kwasang gwibirida gwen makan. Ensa em enaka lwabirida gwen. Deban enlala betekkam lowehe gwek. ⁹ Emsa de aha zi karek ta gwibinkim, em hwëna bahem karekna gol gwizimdin. Emsa de lamang ta gwibinkim, em hwëna bahem lamang ta gwibin. Em hwëna dawemsa em gol gwizimdin. Sap Alap Zen kiresa de goltowe gwen nakon de dawemsa golzimdin hip nësa kwang guludaka– lamkam dikim hwëna zëre mo walasna nëbe mae hap dawemsa golzimdin hip, men desa nëp hamal gulzimkike. ¹⁰ Sap Alap mo olak man lwak,

“Zini men zen hëndep de gwën hap ëdwam
gwe-gwe'an,

hen Alap mo taha terenak de lowehe gwen hap,
zen dikire mahal zemka nolëinik gwe-gwek.

Hen boton ola bap zen mip nakon wet so gwizimdin.

^q3:6 Kej 18:12 ^r3:7 Ef 5:25, Kol 3:19

11 Hen kareksa de gol gwenna zen baes tan,
 hwëna dawem ensa zen syal gwe-gwibin.
 Zen diki tîngare zi niban dikim aha-ere enlalakam
 golëlowehe gwen hap de orasa zen të gweblan.

12 Sap Bian Zen enlala dam-dam zisi nwekam kara ta
 gwibirida,
 hen zëno mae mo ol gu sonenna man sal gwenda.
 Hwëna men zen karekna nol gwenan,
 zëno mae mo ol gu sonenna hom dokwak gul
 gwenda.”^s

13 Hwëna em de dawem ensa de syal gwe-gwibin hip ësyal-
 syal gwe-gwenkam, dekam nara molya emsa karek tabirki.

14 Hwëna emsa de karek gwen srëmnak karek ta gwibinni, emki
 ëhë'ho gwe-gwen, sap Alap sa kire hap de dawemna lamkam
 ebe mae hap golzimdi. Dekam emki Alap mo ola ansa enlala
 gwe-gwibin – men zen anakan lwakke,

“Auhu-kama enlala zini mensa naïri gwibirin,
 em bahem desa aïribin,
 hen bahem ëngalap gwe-gwen.”^t

15 Hwëna dekam ere mae mo enhonak Bian Yesus mo bosesa
 em anakan teip gulsuk gweblan, “Sap sa asa karek da gwer, sap
 ano gwëna Zen Yesus Kristus kîtak gwirensi”ira.” Hen enlalasa
 emki hohle ta guk gwen – dekam de Yesus hup denaka ding gul
 gwen hapye. Sap emsa sa anakan dakensibirida gwer, “Em ba
 habe Yesussu yaïng gwebla kîni gwe'ara?” Em hwëna dekam
 enlala sae-sae naban hen blikip gwesibiridan naban em ding
 gul gwizimdin. ¹⁶ Eno mae mo enhona dekam bap zen kles
 gwesin. Sap nësa de lamang ta gwibin zini in de anakan emsa
 kara tabinkim, “Zëno mae mo gwëna lalak enna,” zen dekam
 sa anakan ësahe gwe-gwer, “Ëe ba habë Kristussu de ang
 gwe-gweblan wenya ansa lamang la gwibik?” ¹⁷ Sap dawem
 ensa de syal gwe-gwibinnik de emsa karek tabinni, zen aïris
 tangan. Alap mes ki emsa kire hap dam tasibirki. Hwëna
 ëkarek gwennak de emsa karek tabinni, zen dawem naka hom.

^s 3:12 Mzm 34:13-17 ^t 3:14 Yes 8:12-13, Mat 5:10, 10:28, Luk 12:4

¹⁸ Sap Kristus Zëna hen kareksa de gon srëmnak karekna goltoweka– Zen kim nëno mae mo kareksa de wei yun hup tilkiye. Zen molya etan zi mo kareksa de wei yun hup Zënaka sosok taka. Hwëna Zen tïngare karek gol gwen zini nëno mae mo weinak dep tilki– nësa dikim Alap osan dep golëlwanda halzan hap. Zep karek gon srëmnak de emsa karek tabinni dekam emki hen Yesussu anakan enlala gwe-gweblan, “Desa hen kirekam karek gon srëmnak karek dak.”

Dekam zëno auhu-kama timni man karek nublik, hwëna Alap mes zëre mo Enhokam ngaya taka. ¹⁹ Zëno angna dekam man sap juwen zi mo lang san ati gwe ineka– dekam de zëwe de bwinak de wenya kip Alap onakore ol dawemsa tonbiridan hap. ²⁰ Zen men zen orep Alap mo ol san ang ta srëm gwekke, zëno mae mo angna– Nuh Bak men kim bul yala insa syal gwe-gwibirkike. Dekam Alap man sap zen dikim ëhalen hap eissibirida gweka. Hwëna zen hom ëhalek. Hëndep buluk iwe zen da-en sesek gwesek, zen en zep ëngaya gwek– beyana delapan enkam, ho namwana in kim bulu insa golwale gwekye. ^u ²¹ Zep nen angkam ho namwana in han hokam de su tabiridan nabane apde oso gwe'an. Su tabiridannna, zen timnik de kunsu dikim ngan gulsun hup hom. Hokam de su tabiridan mo enlalana, zen dekam de Alapsa enhohle tan nakon gu-gublun hap, “Ëe ama Bian Yesussu ang gwebla'an.” Zen san de Yesus mo buluk de sewe senna kiye– men kirekam orep de zini Nuh Bak mo buluk sesek gwe sekke. Zen nen dekone ëngaya gwe'an– men kirekam hen Yesus Zëna tin nikon ngaya gwekake. ^v ²² Zen dekam zep ngatan zi mo lang san dep sewe seka, hëndep angkam Alap zëre mo dam taha nakon teipsïnkim nikin'ira. Alap zëre mo dam taha nakore zini hen tïngare ahakore teipsïn-teipsïn wenya, zen kitak Zëbon onakon otdenak lowe he'an.

^u **3:20** Zini srën-srënkam Petrus mo alena 19-20nak awe dam nulsuk gwanan. San ha Alap man dekam ho namwanak de juwen wenya in hap golzimki?– Yesus de ol dawemsa tonbiridan nakon de zen ëhalen hap denaye, hen zen dikim ëngaya gwen hap denaye. (Emki hen 1Ptr 4:6nak baca gun.) Hwëna angkam de wenya nësa hom kirekam dep dwam gwibirida'ara. Zen diki okamanak de nama ngaya nik ëgwë gwen ennak nëbe mae hap gol gwizim'ira– dekam de ol dawem san ang tankam ëhalen hap denaye. (Ibr 9:27)

^v **3:21** Rom 6:1-11, Rom 10:9-10

**Mae hap de ol: Ëpba lowe hensa em gwei gubir
kĩni gwen, sap Yesus nabakam sa lwahal zala.**

4 Kristus Zen hen kareksa goltowe gweka– tim niban kim nama okamanak awe gwë gwekaye. Zep nen hen nen ki enlalasa hohle ta gwen– Kristus mo kim de hen okamanak awe kareksa goltowe gwen hap. Nësa de karek gwen srëmnak karek tanna, zen airis tangan. Sap zen dekam kareksa de gon hap de hole-hlena nëbon mae onakon som gwe hana gwenan. ² Dekam nama de okamanak lowe hennak, nen molye nëre mae mo auhu-kama hole-hle san ang ta gwek. Hwëna Alap mo dwam gwibin en san esa ang ta gwer. ³ Nen dwan mes-am tangan ëholo gwek– nëre mae mo lowehen karek san de ang ta gwen naye, hen hole-hle san de ang ta gwenkam, men kirekam Alapsa de tame tan srëm wenya lowehe gwenanye. Nen dekam kirekam-kirekam karek ensae nëre mo dwam gwibin sin ulin halasen gwek. Nëno mae mo enlalana dekam ho mamak otdebin en hap dena, syan-syan en hap, hen swi en hap dena. Hen yang tasin dowal-dowal ensae boklena kom labirida gwek. ⁴ Men zen angkam kirekam nama zëre mae mo hole-hle san totoresa ang ta nasen gwe'an, zen zep angkam nësa anakan dengguanbirida gwe'an, “Zen ba hap angkam nëbon mae osan ang ta srëm gwe-gwe'an?” Zen zep nësa lamang da gwibirin. ⁵ Hwëna nëno mae mo Teipsinnĩ Yesus, Zen mes tangan kitak de klis gulzun hap hohle gwera. Men zen totoresa lowehe gwek, sap ngaya wenya hen sap men zen juwenkam teingir gwe guk, Zen dekam sa zëno mae mo lowehen karekna in hap takensibiridala. ⁶ Zen in zep Yesus nonol juwen zi mo lang san dep ati gwe ineka– dekam de ho namwanak de juwen wenya in hap ol dawemsa tonbiridan hap.^w Sap zen kim tim niban nama lowe he'ak, Alap man tangan karek tabirki. Zen kirekam tingare zini nëbe mae hap ërak makan kang gulku– anakan dikim nësa enlala sobiridan hap, “Ëe asa tingare zini ebe mae hap ere mae mo syal eini golzim.” Hwëna Yesus zep zini in hap ol dawemna tonbirida onka– dekam de zëbe mae hap hen ëngaya gwen hap de orasa kles tyasizimdin hip, desan de ang tankam dikim zen hen Alap onak hëndep denaban lowehe gwen hap.

^w 4:6 Emki hen 1Ptr 3:19-20nak baca gun, hen zao de otde ale naban.

⁷ Zep aumwa hap denak angkam mes golek de gwer. Zen in zep enlalasa nen hohle ta gwen, hen nənaka nen golëinik gwe-gwen– Biansa ekakim dawemkam en sone gweblak. ⁸ Zep bol-zaun tanganna, nənaka nen ki tūngare enho naban kwasang gwibirida gwen. Sap nənaka de kwasang gwibirida gwenkam, zen dekame nère mae mo karek-karekna beyakam jek-jak ul gwenan.^x ⁹ Nen nère mae mo gola kon zīni zi walya aha-ere enlalakam lup gulin gwen. Bap nen enlala ennak anakan mae èhusus gwe-gwen, “Ano golak dekam hir-hiri sa mam gwer.”

¹⁰ Alap mo Enho nakore sosonna mensa Alap zère mo kwasang-kwasang nakon nənaka dikim tatete ta gwibin hip srën-srënkam nöp gol gwizimnira, desa dawem enkam nen gwirensik gwen– aha zi dekakim Alap mo kwasang-kwasangna insa tame nul gwek. ¹¹ Zep a kirekam em gwirensik gwen:

Zen de ebe mae hap aha zisi de mas gwibirida gwen hap de sosonsa gol gwizimdinkim, dekam Alap ensa em anakare enlala naban yaing gwebla kinī gwen, “Zen diki Zen sa sosonna abe hap gol gweblala– èe dikim syala ansa sul sonen hap denaye.”

Ahaksa, Alap de ebe mae hap zère mo Enho nakore hamal hap de olsa ayang gul gwizimdin hip denaka gol gwizimdinkim, ahaksa Alap mo olkam de tawa ta gwibin hip denaka, em dekam anakare enlala naban em tonbirida gwen, “Èe zi mo olsa homë emsa tonbirida'an. An hwëna Alap zère onakorena.”

Dekam aha zi de emsa kirekam kara ta gwibinkim, zen sa Alap mo bosena teip nulsublunda gwer– sap Yesus Kristus onakore kwasang-kwasangna hen sosonna ebon mae onak syal gwe-gwenan. Dikire tūngan Alapsa anakan tame dak, “Alap Zë-en teipsinnī hen sosonna– hëndep denaban!” In eiwa.^y

**Kristus mo bose hap de isrip-sri naban
kareksa goltowe gwen hap de ol:**

¹² Ano dang tinīnak de wenya, bahem anakan ètenggan gwen, “Èe an ba habë sërkam de karekna oltowe gwenan?” Zen kirekam sa nëbon mae onak lwa gwer, zep esa èhusus

^x 4:8 Yak 5:19-20 ^y 4:11 Rom 12:3-8, 1Kor 12:4-11, 12:27-31

gwe-gwer – san de syauk sal-salak de ëzauk ane gwenna. Zen kirekam Alap Zën ki nësa akasibirida gwe'ara.^z 13 Sap nen Kristus mo kime hen karekna oltowe gwenan, zep dekam anakare hap nen ëisrip-sri gwe-gwen, “Ëe an eiwa Kristus hun de zeraha-en gwenna.” Zen zep esa lamkam sërkam ëisrip-sri gwer – Yesus kim de zëre mo ngatan zi mo lang nakore ngatan naban golati gwe ine'an zakaye. 14 Emsa de Kristus mo bose hap lamang ta gwibinni, dekam anakan em ëisrip-sri gwe-gwen, “Alap mo ngatan zi mo lang nakore sosonna abon ki lwa'an.” Sosonna in, zen Alap zëre mo Enho nakorena. 15 Hwëna karek gonnak de emsa karek tankam, anakare kareksa de gonnak–

zisi de tan,
sowë gwen,
kareksa de gulin hala seran,

ahaksa aha zi mo syalak de enaka zerngwen–
dekam emki ësa her gwe-gwen. 16 Hwëna Kristus hup de jal hap de kareksa goltowe gwenkam, dekam bahem ësa her gwe-gwen. Dekam hwëna anakare hap em Alapsa isrip-sri gwe-gweblan, “Ëe eiwa mesë Kristus hun zeraha-en gwek.” 17 Sap Alap mo tïngare zisi dikim karek tabin hip de yaklanak angkam mes zaul. Zep Zen mes kon gwisibir hanaka – Yesussu de taïbli'blan wenyä nësa de karek tabinkimye. Zep nen nonol kareksae oltowe gwe'an. Hwëna emki ëenlala gwe-gwen: Nësa de kirekam angkam karek ta gwibinkim, hwëna Alap onakore ol dawemna men zen i-san i-san neibir srëm gwe-gwenan, desa hwëna aumwa hap denak sërkam tangan sa karek tabiri. 18 Sap Alap mo olak man lwak,

“Dam-dam enkam de gwën zi de ëngaya gwen hap dena, zen gwa-gwa tanganna.

Zep hwëna Alapsa de tame tan srëm wenyä hen kareksa de gulin halasen gwen wenyä, zen tangan toton banakan molya ëngaya gwek.”^a

19 Zen in zep, nen de Alap mo dwam gwibin sin kareksa goltowe gwenkam, dekam dawemsa de syal gwe-gwibinni bap nen golzausuk gwen. Dekam Alap men Zen nësa yang tabirki, Desa en nen anakare enlala naban yaïng gwebla kinï gwen, “Zen man zëre mo ol gu-gunnu sul sone gwenda.”

^z4:12 1Ptr 1:6-7 ^a4:18 Ams 11:31

**Alap mo domba zahosa de dawemkam
kara ta gwibin hip de ol:**

5 Men zene Kristen zisi nol eibirida gwe'an, ëe, ere mae mo syal bose, ama emsa enlala sobirida'an:

Kristus kim karek yala insa nëbe mae hap goltoweka,
ëe ama aen nwekam kara ta'ak.

Hwëna zëno hyanak asa hen ki zep Kristen zisi de nol
gwibiridan hap dam dasik.

Hen Kristus kim de nëbe mae hap zëre mo ngatan zi
mo langnak de ngatanna goltreizim'inka, nen
apdekam esa desa hla kul.

Zen in zebë emsa enlala sobirida'an: ² Alap mo domba zahona dawem enkam esa kara la gwibir– Zëna men kirekam nësa dwam gwibirida'arake. Anakan bap nen ëenlala gwe-gwen, “Ëe an einë syal gwe-gwe'an.” Hen te-ala en hap bap nen syal ta gwen. Diki isrip-sri naban nen syal ta gwen. ³ Nen bap nen nëre mae mo domba zahona anakan gubirida gwen, “Ëe an eno mae mo teipsinni.” Diki nënaka nen zëbe mae hap ërak makan kang gul gwen, “Alap mo domba zahona diki a kirekam mo lowehe gwenanye.” ⁴ Sap nësa de zaho ta gwibin hip de Zi tangan in kim de lwa ha'an zaka, Zen sa hwëna nëbe mae hap ngatan nabare mire sigina kap tazim zira. Mire sigina in, zëno ngatanna hëndep denaban sa zil ane gwer.

Kristen zi de kirekam lowehe gwen hap de ol:

⁵ Domba zahokam de wenya, emki ere mae mo nol-nola blikip gwesibirida gwen. Hen enlala betekkam emki lowehe gwen– ëbabu gwe-gwen zini men kirekam lowehe gwenanke. Sap Alap mo olak man lwak,

“Alap bolte-bolte zisi man husus gwibirida gwenda,
hwëna enlala betek zisi man kwasang gwibirida
gwenda.”^b

⁶⁻⁷ Zen in zep enlala betekkam nen ki anakare enlala naban lowehe gwen, “Ëe an Soson Zini Alap mo taha terenakë gwë gwe'an.” Zep nëre mae mo ëngalap gwe-gwen enlalana kitak Zëbon en onak nen ëblol gwe-gwen, sap Zen man nësa kwasang

^b5:5 Ams 3:34

naban kara ta gwibirida. Kirekame lowehe gwe'ak, ki Zen sa lamkam nëbe mae hap bose dawemna golzim zira.

⁸ Nen ki nënaka dawem enkam golënik gwe-gwen, deban janam-janamkam nen lowehe gwen. Sap nëno mae mo jal zini, dowal mo kigina, zen man tësen lwa jal-jal mo kim yil-yili ban til gi nisen gwe'ara– mae hap, “Èe an narasaë tan?”^c ⁹ Zep Kristussu de taibliblan ennak de tatem èzauk gwenkam nen zereijan. Hen anakan nen ki èenlala gwe-gwen, “Ano mae mo Kristen bose walya tngare langnak kirekam de kareknak hen tatem èzauk gwe'an.” ¹⁰ Sap nen awe karek goltowe gwen ennak molye holokam lowehe gwek, sap kwasang-kwasang Zini Alap nabakam sa nësa mas gwibirida zala. Zen sa nësa sosen tabiri, hen gol mokosa de etan eiyas tandan makan sa nësa tatete tabiri. Sap nen an zen– Alap zère mo kwang guludan wenyaye, Kristus hun de zeraha-en gwen nakon dikim Alap zère mo ngatannak hëndep denaban lowehe gwen hap. ¹¹ Diki sosen tangan Zini Alap Zè-en– hëndep denaban. In eiwa.

¹² Èe surat tihisni ansa Silas Bak honë ebe mae hap gol sonezimk.^d Zen ano syal bose, hen zen taibliblan tanganna. Aya wal oso wal, èe mae habë ebe mae hap ale gulzimk: Eno mae mo enlalasa dikim tatete tazimdin hip, hen em dikim are onakon anakan èsane gwen hap, “Eiwa, banakare maesa de goltowen nakon, Alap mo kwasang-kwasangna kirekam nëbon mae nwe-mase gwe-gwenan. Zep emki zëno kwasang-kwasangnak tatem èzaun.” ¹³ È yala Babelk^e de Alap mo hlil irin wal bose wal om dawem ensa ebe mae hap nol sonezimk. Ano dang tininak de walas zergwë gwenna Markus hen dawem ensa ep gol sonezimki. ¹⁴ Men kirekam Kristen zini ègwë

^c5:8 Insa “tësen lwa”kam Orya olkam li nul sonek, Petrus Yunani olkam “singa jal-jal”kam ale gulku. Orya olkam enlalana apdenak– tësen lwa nabanye. (Yak 4:7)

^d5:12 Petrus insa “Silas hon”kam ale gulku, zëno dam gulsunnu dan-dan. Aha dam gulsunnu anakan, “Silas Bak mes surat tihisni ansa ano ol san ebe mae hap ale gulzimki.”

^e5:13 Petrus kim suratna ansa ale gulzimki, Kristen zini dekam è yala Roma mo bosena “Babel”kam nêrlëwe gwek. Sap Babelk de zini orep sèrkam Yahudi zini jap nul sonenda gwek– in kirekam hen dekam Roma Kristen zini jap nul sonenda gwekke. (Why 17–18)

gwenan, ansa de baca gulsun hyanak emki kwasang naban
enaka tahasa golétowaran.

Tingan men zene Kristus hun ëraha-en gwe'an, nen zëre mo
taha terenak esa lowehe gwer.